

cerkve zvoke cerkvene pesmi. Tudi drugoverci so po radiu sledili poteku božje službe ter poslušali katoliško besedo pridigarja, ki je tolmačil božje razodetje ter branil katoliško cerkev kot varuhinjo božje resnice. Na mnogoterega je to napravilo globok vtis. Tako poročajo iz Washingtona (v Zedinjenih državah), da so katoliški programi, ki jih prinaša radio, tako vplivali na sina nekega baptistovskega (protestantskega) pastora, da je sprejel katoliško vero. Zato pa upravičeno zahtevamo: Več krščanstva v radio!

Kriza ruske mladine. V boljševiski Rusiji je mladino zajela globoka duševna kriza. Zunanji izraz te krize je rastoče število samomorov zlasti med žensko mladino. Sovjetski tisk je izpočetka ta pojav proglašal kot ostanek iz prejšnje buržuj-ske (meščanske) dobe. Ko to ni nič pomagalo, marveč so samomori še bolj narasčali, jih je boljševiski tisk kar zamolčal. Ako bi hoteli navesti prave razloge za ta žalostni pojav, bi boljševiski listi morali pokazati na brezbožno vzgojo mladine. Mladina brez Boga in vere vzraste brez idealov ter pade v brezno nemoralnosti in razbrzdanosti. Na dnu tega brezna tiči obup, iz katerega se porajajo samomorilni sklepi. Pojavila se je med mladino že tudi reakcija (odpor) zoper strahovito razdejavanje življenja po brezbožništvu. Vznikli so med mladino pokreti proti materialističnemu — dušo zanikajočemu — brezbožništvu, ki tira mlade ljudi v obup. Nastala so tajna društva, v katerih se je začela izživljati težnja mladine po »Neznem« (po Bogu). Taka društva so med drugimi sledeča: »Društvo mladih mislecev«, »Društvo tistih, ki iščejo«, »Akade-

mija za raziskovanje vsemira«. Boljševiška oblast je ta društva takoj razpustila, člane pa kaznovala; mnogo jih je moralo v koncentracijska taborišča. Vsem tem društvom pa ni mogla priti na sled. Tako se

podtalna agitacija zoper oficijelno (službeno) brezbožništvo vrši naprej in mladina prehaja v velikem številu v skupine vernikov, da uteši svoje hrepenenje po resnici in poštenosti.

Novice

Osebnosti

Voditelju Slovencev podeljeno najvišje odlikovanje. Zadnjič smo poročali, da je odlikoval knez namestnik Pavle dr. Antona Korošca z redom Karadjordjeve zvezde prvega razreda. To je najvišje odlikovanje v miru, ki ga more kdo dobiti za izredne zasluge za državo. To najvišje odlikovanje se podeljuje navadno vladarjem.

G. provizor in naš sotrudnik umrl. Pri Sv. Antonu na Pohorju je preminul 28. decembra tamošnji provizor g. Matija Krevh. Rodil se je 12. februarja 1890 v Starem trgu. Mašniško posvečenje je prejel v Mariboru leta 1915. Kaplan je bil na Remšniku, deset let pri št. Petru pri Mariboru, pri Mali Nedelji in na Ponikvi ob juž. žel. Pri Sv. Antonu je bil za provizorja od leta 1934 do mnogo prezgodnje smrti. Rajni je bil blaga duhovniška duša, šaljivec in vnet mladinski organizator. Pridno je pisal kot mlad kaplan podlistke za »Stražo« in »Slov. gospodarja« ter za »Naš dom«. V Tiskarni sv. Cirila izhajajočim listom je bil stalni dopisnik. Blagemu gospodu ostani ohranjen časten in hvaležen spomin med vsemi, kateri so poznali njegovo darežljivo srce ter veselo naravo!

Duhovniške vesti. Postavljena sta bila g. Kupčič-Petin Ivan, kaplan v Cirkovcah, za provizorja istotam, in g. Zagoršek Fr., župnik pri Sv. Martinu ob Dreti, za soupravitelja župnije Bočna.

Nesreče

Ob sinovem mrtvaškem odru zadela očeta kap. Na pobreško pokopališče v Mari-

boru je prišel 78 letni oče Ivan Krepek, da pokropi v mrtvašnici ležečega svojega 46 letnega sina Franca Krepeka, katerega je kot strojevodjo med delom zadela kap. Stari Krepek se je zgrudil ob sinovem mrtvaškem odru mrtev, ker je tudi njega zadela kap.

Tkalskemu mojstru zmečkalo in zdrobilo roko. V Mariboru v Ehrlichovi tekstilni tovarni je popravil strojno transmisijo, ki je bila v pogonu, 58 letni tkalski mojster Josip Fiedler. Pri delu ga je zagrabil jermen in mu je potegnil roko med osi tako, da je revežu roko popolnoma zmečkalo in zdrobilo. Hudo ponesrečenega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Hudo se je poškodoval pri prevažanju lesa. 26 letni žagar Mihael Težak s Smolnika nad Rušami je padel pod z lesom naložene sani, katere so mu nevarno zlomile nogo in ga poškodovale na glavi. Hudo ranjenega so oddali v mariborsko bolnišnico.

Hujša nesreča pri sankanju. 19 letno posestniško hčer Ano Mihalič od Sv. Benedikta v Slov. goricah je pri sankanju na strmi cesti pognalo ob drevo s tako silo, da so jo prepeljali v mariborsko bolnišnico z zlomljeno nogo in s hujšo poškodbo na glavi.

Mati se ubila pri padcu v vodnjak. Od Sv. Andraža v Slov. goricah poročajo: Božični prazniki so za nami. Tudi družina Štelcarjeva iz Smolinc se je pripravljala na veselo in mirno sožitje božičnih praznikov. Nesreča pa, ki nikdar ne počiva, se je v sveti božični noči oglasila pri Štelcarjevih. Domači sin Anton in mati sta vlačila iz studenca vodo za napajanje živine. Sin se je odstranil od studenca po opravih v hlev

Osebam, ki še ne morejo zadostno kretati, pa trpe zaradi tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno ena čaša »Franz-Josefove« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku. (Ogl. reg. S. br. 30.474/35.) 1138

Primeri izredno ostrih zim

Letošnja ostra zima nam kliče v spomin hudi mrz v nekaterih letih davno minulih stoletij.

Ptiči padajo kakor kamenje na zemljo

V letih 524 in 548 je bila v Nemčiji tako ostra zima, da so padali ptiči liki kamenje na tla, ali pa so jih z lakoto lovili z rokami. Leta 860 je bilo na več mestih zamrznjeno Jadransko morje, istotako so zamrznile večinoma vse evropske reke. V letih 1019 in 1060 je padlo izredno na debelo snega. V Nemčiji je v teh letih zamrznilo zelo mnogo ljudi na cestah. Tudi v zimih 1124/5 je bila v Evropi tako huda zima, da so ljudje v množinah zamrzovali. Leta 1234 so

V mrežah greha

1.

Bilo je zvečer ob šestih. V tovarniškem predmestju Pikertona so zatulile sirene.

Sirenam so odgovarjali zvonovi, ki so se drug za drugim oglašali in oznanjali, da je dneva konec.

Ozračje je bilo nekaj minut napolnjeno s tuljenjem siren in donenjem zvonov, potem pa je zavlada nad okolico večerni mir.

Stroji v tovarnah so utihnili. Enolični ropot jeklenih orjakov so zamenjali človeški glasovi. Delavci so drli proti umivalnici, od tam pa v oblačilnico. Vpili so in se smejali. Tu se je slišal šaljiv dovtip, ki mu je sledil glasen smeh, tam piker odgovor. Vmes so se slišale kletve in psovke.

V delavnici v drugem nadstropju je stal pri starem stroju na nožni pogon mladenič širokega obraza, gostih, rjavih las. Po deseturnem delu se je stegoval in vmes zehal. Pri tem sta se zablistali vrsti krasnih belih zob, ki se jih še ni dotaknila zobozdravnikova roka. Po stegovanju je hitel za drugimi delavci.

Čez nekaj minut se je tudi on prerival na stopnišču, ki je vodilo proti izhodu. Pri mogočnih vratih se je živa reka ustavila. Vrata so bila zaklenjena. Sto in sto grl je začelo vpiti.

»Kje je vratar? He, stari lenuh, kje si? Zakaj le dobiva plačo ta klada lena?...«

Kričanje je trajalo kake pol minute. Nato je prikreval stari, grbavi in šepavi vratar. Ključ je zaskrtal, vrata so se odprla. Vrtar je nepričakovano naglo odskočil, kakor da bi se bal, da ga ho množica poeptala.

Delavci so naposled bili zunaj na ulici. Na prvem vogalu so se začeli razhajati na vse strani. Eni so vstopili v vozove cestne železnice, drugi so zavili v stranske ulice.

Mladenič širokega obraza in rjavih las je korakal sam. Ko je došel do vogala, se je ustavil in je razmišljal. Ali se naj pelje s cestno železnico, ali naj gre peš. Pred seboj je imel pol ure pota. Utrujen je bil in ni mu bilo za hojo. A vožnja je stala pet centov, kar je bilo zanj na koncu tedna mnogo. Odločil se je za pešačenje.

Jedva je stopil dva-, trikrat, ko je na drugi strani zagledal nekaj, kar ga je popolnoma prevzelo. Ljudje so hiteli mimo njega, a on je bil slep zanje. Ni opazil, da ga suvajo in kličejo.

»Štefan, zbudi se!« mu je zaklical neki tovariš. »Kaj ti je? Ali te je kdo začaral?«

Štefan se ni zmenil za znanca. Zrl je na drugo stran ulice, kjer je bil zagledal neznan obraz, ki je pritegnil nase vso njegovo pozornost. Bil je dekliški obraz, z vsemi značilnimi potezami slovanskega pokolenja. Dekle je stalo na nasprotni strani ulice. Stegovalo je vrat in opazovalo ljudi, kakor da bi iskalo kakega znanca. Njune oči so se za trenutek srečale in Štefanu se je zdelo, da so dekletove oči lepe in

k živini. Mati pa je ostala pri studencu, da si še natoči vode za kuhinjo. Naenkrat ji spodrsne na ledenih tleh ter strmoglavi v 24 m globok studenec. Priletela je tako nesrečno ob zidni kamen, da si je prebila lobanjo ter je bila takoj mrtva. Za družino štelcarjevo je to tem hujski udarec, ker se je pred nekaj leti smrtno ponesrečil tudi domači sin, vrhu tega pa je pred nekaj dnevi tudi moža nesrečne žene bolezen priklenila na bolniško posteljo. Vsi, ki poznamo prizadeto družino, izrekamo globoko sožalje!

Sam se zabodel po nesreči. Jožef Sirk, 28 letni posestnik pri Sv. Andražu v Slov. goricah, je hotel zaklati nekaj kur. Nož je vtaknil v žep in se je podal proti kurniku. Med potjo je spodrknil na poledici in je padel. Pri padcu se mu je zabodel za kakol kokoši v suknji pripravljeni nož proti srcu. Domači so našli gospodarja nezavestnega v krvi in so ga prepeljali v tujsko bolnišnico.

Po nesreči ustrelil prijatelja. V Moškancih pri Ptujju so se fantje stepli že dopoldne. Pretepaško predpoldansko delo so nadaljevali popoldne v Mezgovcih. Med Dragotina Čuša in njegovega prijatelja Franca Čuša sta prišla dva fanta in začela prepir. Dragotinu Čušu se je sprožila stara lovska puška in naboje je zadel po nesreči Franca Čuša v desno stegno tako, da je obstreljeni izkrvavel.

Otrok se smrtnonevarno opeknel. Štiriletna viničarska hčerkica Cilka Munda pri Sv. Tomažu pri Ormožu je ostala sama doma, ker je morala mati k sosedu. Otrok je sedel preblizu k zakurjeni železni peči, kjer se mu je vžgala oblekca. Čeravno se je mati hitro vrnila, se je dekletce tako hudo opeklo, da so ga prinesli v smrtnonevarnem stanju v tujsko bolnišnico.

Oče treh nepreskrbljenih otrok smrtno ponesrečil. V Woschnaggovi tovarni v Šoštanju je zagrabila v oddelku za luženje lesa transmisija Ivana Rednak tako hudo, da je bil v par minutah mrtev. Rednak za-

pušča ženo in troje nepreskrbljenih otrok v starosti od enega do šest let.

S hudimi opeklinami v bolnišnico. V Pečovniku pri Celju se je sedemletna delavčeva hči Amalija Sajovčeva polila doma s kropom ter hudo opekla po glavi in levi strani telesa. Deklico so oddali v celjsko bolnišnico.

Čudak zmrznil v gozdu. Jurij Zapušek, 78 letni preužitkar iz Podkrajja pri Škalah blizu Velenja, je živel v zadnjem času čudako in samotarsko življenje. Ko mu je prinesla vnukinja v jutro mleko, je našla njegovo sobo prazno. Po sledi stopinj je sledila starčku v gozd, kjer ga je našla zmrznjenega.

Brzovlak smrtno povozil dva možka. Tržaški brzovlak iz Ljubljane proti Mariboru je ob eni uri popoldne do smrti povozil tik pred postajo Židani most dva možka, ki sta stala ob prihodu vlaka na progi med obema tiroma. V istem času je vozil z Zidanega mosta proti Ljubljani tovorni vlak, kateremu sta se izognila, pri tem pa sta prezrla od ljubljanske strani prihajajoči brzovlak, kateri je oba podrl, ju vlekel s seboj, grozno razmesaril ter razmetal odrezane ude ob progi. Eden od smrtno ponesrečenih je 22 letni hlapec Valentin Podlogar, doma iz Št. Janža pri Krškem. Osebnost Podlogarja so ugotovili orožniki po sodnem spisu, katerega so našli v njegovem žepu. Druge žrtve, ki je imela od koles odrezano glavo in grozno razdrapan obraz, ni bilo mogoče prepoznati. Smrtno ponesrečena so pokopali na pokopališču v Loki pri Zidanem mostu.

Vlak smrtno povozil neposlušnega tesarja. Anton Mejak, 50 letni tesar, je hotel med postajama Videm-Krško in Brežice preko železniške proge. Železniški čuvaj je opozoril Mejaka, naj bo previden, ker bo vsak čas pripeljal brzovlak. Kljub svarilu je hotel zlezti Mejak pod zatvornicami, a že ga je podrl brzovlak in tako poškodoval, da je po prepeljavi v bolnišnico v Krško izdihnil.

temnoplave. Čutil je, da ga te oči vprašujoče gledaj in mu obljublajo novo življenje.

Gledala sta se kake pol minute. Nato se je dekl obrnilo in odhitelo. Pomešalo se je med množico. Njeni svetli lasje so se parkrat zasvetljikali, potem so izginili.

Štefan je že pozabil na utrujenost. Na drugo stran ulice je hotel priti, a ko je videl, da je to zaradi goste množice nemogoče, je na ti strani hitel v smeri kot dekletke — proti jugu. Pri zatvornicah bo morda lahko prišel na drugo stran. S komolci si je utiral pot in niti opazil ni, da ga suvajo in zmerjajo. Naposled je zagledal tračnice. Dekle svetlih las je ravno tedaj prišlo tja. Štefan je opazil, kako je gledala vzdolž ob tračnicah. Nato je pogledala čez ramo nazaj, kakor da bi hotela videti, ali ji kdo sledi. Potem je hitela naprej. Štefan je začel bežati. V tem trenutku se je oglasil zvonec. Dve rdeči luči sta se zabliskali, takoj nato je čuvaj spustil zatvornice. Po tračnicah je priropotal tovorni vlak.

Štefan je nemirno čakal. Zakaj je moral ta tovorni vlak ravno sedaj priti? Ni bil dolg, a vendar, ko so se zatvornice dvignile, je zaman iskal deklico. Izginila je. O svetlih laseh ni bilo ne duha ne sluha.

Fant je spet začutil utrujenost. Zdelo se mu je, da ga nekaj pritiska k tlom. Nič ga ni zanimalo, niti za glad se ni zmenil. Topo je strmel v daljavo. Pogled na tračnice in zatvornice je vzbujal v njem jezo. Zatvornice si je predstavil kot angela z dvignjenim mečem pred vhodom v r...

Te zatvornice so zanj vedno pomenile mejo med namišljenim rajem ter svetom dela in muk. Na eni strani tračnic se je razprostiral trgovski del mesta in tam so stale hiše bogatih meščanov. Na drugi strani pa so bile samo tovarne in za njimi se je aztezalo delavsko predmestje.

Ko je sedaj počasi šel proti domu, se je spomnil na to, da je vse njegovo doseganje življenje potekalo v pustem delavskem predmestju.

Delavski okraj Pikertona ni bil samo pust, marveč tudi nezdrav. Zrak je bil prepojen z dimom, plinom in premogovim prahom. Za tovarnami je tekla reka, ki je nosila s seboj vso umazanijo ter je povzročala po vsej okolici neznosen smrad. Če je tujec zablodil v ta okraj, je nehote pospešil korake, da bi čimprej mogel prosto zadihati.

In vendar so tisoči in tisoči preživljali tukaj svoje dni, večinoma blede, izžeti ljudje, ki so se bili priselili iz starega sveta. Srečo, bogastvo so prišli iskat v Ameriko. Nekateri so oboje našli, večina pa je doživela razočaranje. Tisoči so se morali lotiti težkega tovarniškega dela, ki so z njim toliko zaslužili, da so se jedva preživljali. Ti priseljenci so bili večinoma severni Slovani: Poljaki, Litvanci in Slovaki.

Štefan je bil Litvanec. Ko so se njegovi starši nastanili v Pikertonu, mu je bilo dvanaest let.

Štefanov oče, Štefan Kmicic, je bil zaposlen v livarni bakra. Ob sobotnih večerih se je vedno napil.

Pri drugi nesreči ob življenje. Herbert Tschinkel, 28 letni trgovec in posestnik iz Kočevja, si je pred več meseci ob priliki motociklistične nesreče ranil hrbtenico. Po dolgotrajnem trpljenju si je opomogel, da je lahko vršil svoje posle. Zadnje dni so ga pa našli v kopalnici mrtvega, ker je radi oslabelosti srca padel na kopalno kad in je umrl radi zloma hrbtenice.

Smrtna nesreča v tovarni patron. 18 letnemu delavcu Marjanu Šmajdek je eksplodirala s šibrami napolnjena patrona v tovarni za patrone v Kranju. Šmajdeku je poškodovalo obe nogi, ranjene ima oči ter je dobil še druge poškodbe. Pripeljali so ga v smrtnonevarnem stanju v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl.

Radi neprevidnosti ustrelil prijatelja. Iz Gor. Legatca proti obmejni Hotedrščici so se vračali 28. decembra Jakob Habjan, Karel Nagode in Vinko Petrovič. Nagode je potegnil iz žepa samokres in se je začel ponašati, da lahko ustrelji zajca, če bi mu priletel na strel. Sprožil je v smeri v snegu vidnih zajčjih stopij. Čez kakih sto korakov je vzel zopet orožje v roke, je spodrsnil in pri padcu se mu je samokres sprožil in krogla je zadela pred njim stopajočega Habjana v hrbet. Obstreljenega so naložili na voz, a je že med prevozom v bližnjo vas umrl.

Razne požarne nesreče. Na Kapelskem vrhu pri Gornji Radgoni ima v hiši zakoncev Jožefa in Terezije Čagran v najemu trgovske prostore trgovec Steinbauer Franjo. Radi vnetja saj v dimniku in radi premočnega kurjenja v hudem mrazu so začele goreti police, na katerih je bilo zloženo manufakturno blago, ki se je osmudilo in že tlelo, ko so opazili nesrečo. Steinbauer je oškodovan za 8000 din. — Dne 29. decembra zjutraj so opazili delavci v Hutterjevi tekstilni tovarni v Melju v Mariboru, da se vali gost dim iz oddelka, v katerem so stiskalnice za likanje kloba. Požar so hoteli delavci sami pogasiti, a ga niso mogli radi gostega dima. Poklicali so

vozili težko naloženi vozovi pri Benetkah preko ledu na morju. V letu 1305 so hodili ljudje in konji po ledu z Danske v Lübeck in Danzig. V tem letu so lahko vozili z najtežjimi vozovi preko najbolj širokih nemških rek. V zimi 1433/4 je zmrzovalo v Parizu neprestano od konca decembra do konca marca in je bilo ob življenju mnogo ljudi.

Vino v kockah in po teži

Leta 1468 je zmrznilo vino v sodih. Na Flanderskem so nasekali vojakom zmrznjenega vina na kocke in so ga jim razdelili na ta način. Vino so tudi to leto prodajali v kockah in po teži. Leta 1544 se je ponovilo z vinom prav isto. Leta 1594 je zamrznilo morje pri južnofrancoski ludi Marseille in pri Be-